

SZABADSÁG

The oldest established and largest Hungarian paper in the United States

Third year. Published daily by
The Szabadság Printing & Publishing Co.
(An Ohio Corporation Dr. Andrew Cserna, President; B. K. Cserna, Secy.-Treas.)

Founded by
E. T. Kohányi
Kohányi Tibor

DR. ANDREW CSERNA, Editor

Edited and Published at Szekesfehervar and Cleveland
700-702 Huron Road (P. O. Box 171) Cleveland, O.
Telephone: Bell, Main 5538. Central 1231.

ELŐFIZETÉS: Az Egyesült Államokban és Kanadában egy évre: \$2.00; fél évre: \$1.00; három hónapra: \$0.50. — CLEVELAND VÁROSI HATÓSÁG: A városi hatóságok részére: \$2.00; fél évre: \$1.00. — SUBSCRIPTION RATES: United States and Canada one year: \$2.00; half year: \$1.00. — Foreign countries: one year: \$3.00; half year: \$1.50. — Cleveland one year: \$2.00; half year: \$1.00.

Entered at the Post Office Cleveland, O. and admitted for Transmission through the mails as Second Class Matter.

Eastern Office: New York irodánk címe:
Room 603 Tribune Bldg, 154 Nassau St., New York
Üzletvezető: Joseph Horváth, Manager.

AZ EN KÉDVES VALENTINOMNAK

Néhány jókívánság.

TEKINTTEL a nagy Valentín úrra, amely vélekedik most minden hátra, tekintettel az ilyenkor szabadon szálló jókívánságokra, nekünk is figyelemmel kell lennünk azokra, amely az emberi lelket feloldja a mindennapi élet gondjaiból. Tekintettel, mondjuk, minderre, ne nézzünk most semerre, ne nézzünk az ellenséget — csak a jóbarátot és neki mondjuk el a kívánságokat, amelyet megkapunk nálunk mindenkor, de mégis legfőképp — Valentínokor.

Kívánunk az utonállóknak erőt, egészséget, hogy tovább mérszörölhassák az emberiséget. Kívánunk a rendőröknek nyugalmat, boldog álmot, hogy ilya berek, ne zavarják őket a gazemberek.

Kívánunk a villamosokalumnak négyet, sokat, hogy tovább győmszörölhessenek az utasokat.

Biztos szemet, tiszta fejet, az autóbiliseknek — kívánjuk, ez hasson — hogy szépen tovább gázolhasson.

Szomszédoknak kívánok szép házat, tágas pincét, telt kúlcsoct és — tartas nálam a pincelocsot.

A prohibíciók kerekítők ki szép kerekre, rossz idő járjon a bootleggerrekre.

Kívánjuk, sok házasság sikerüljön, a válóper specialista ügyvéd hadd örüljön.

Kívánjuk Henry Fordnak, üzleti terveinek megvalósulására, ha ő nem várjon és mindig csak egy fordón járjon.

Minden szegényembernek kívánunk ebédet, Magyarországnak több komoly munkát, kevesebb beszédet.

Fatty Arbucklenak kívánjuk, hogy végre, így tárgyalják az ügyét még hatvan évig.

A színházirdekoroknak kívánunk sok jó vizjátékot, drámát, és szállítsák a helyeknek árát.

Péknek, bucsósnak, grosszeriának ajánljuk magunkat, bonanzint, vigyenek el mindent, mindent, csak hagyják meg az ingüket.

POLGÁRTÁRS

A Szabadság részére írta: ALEXANDER BERNÁT.

TISZTELT polgártárs! Ellenállhatatlan vágyat érezek, hogy megszólítsalak és elmondjak néked, miféle gondolatok bántanak engem. De ha figyelmre méltatod, amit elmondandó leszek, hamar át fogod látni, hogy magam is oly polgártársnak érzem magam, minő te vagy, hogy tulajdonképp saját magamat szólított meg. Ha tehát tulságosan szókimondónak, vagy pláne gorombának taulász engem, ne sértődjél meg, mert maga magával mindenkinél szabad gorombáskodni. Egyébiránt szándékom ebben a pillanatban az, hogy nagyon nyugodtan mondjam el mondókat: fotórekvesem pedig az, hogy igaz legyen. Arról persze nem tehetek, ha te az igazságot gorombának nézed. Ebben a bevezetőben még az is benne legyen, hogy főleg magyarországi viszonyokra gondolok, de az hiszem, más országokra is illenek megfigyeléseim és gondolataim. De szivesebben írom ezeket amerikai magyar újságba, mint magyarországi. Mert Magyarországon a jelen pillanatban lázban ég, ott párt-szenvedélyek dúlják a szegény csonka magyar imperiumot; ott nem értik meg az emberek egymást; ott se a multa, se a jóvőre néve nem értenek egyet; inkább a nyugodt megfontolással amerikai magyar fórum elé viszem gondolataimat, amely különben is, hitem szerint, jobban van előkészítve a véleményem meghallgatására.

De szervezve voltak nálunk is, Németországban is a szocialisták. Nem tartoztam és nem tartozom köztük, de el kell ismerni, hogy szemben a polgárság szervezeteivel, megértjük egymást, tudjuk, mi a céljuk, együtt állnak egymással, együtt szenvednek és ez nagyon jól forraszt szer. Vannak elismert vezetők, akiknek engedelmességek. Ezeknek a hatalma pedig azon nyugszik, hogy nyílt körlyakkal jászanak: nem titkolóznak, nem uraskodhatnak. Mihelyt ilyesvalami észlehető, a vezetők elvezetik a beléjük helyezett bizalmat; elcsapják őket. Amíg a szocialisták elnyomták, szervezték virágoztak. A baj akkor kezdődik, ha győznek, ha ok jutnak hatalomra. Nálunk már a Károlyi-féle era kezdetén kiünt, hogy a szocialisták az igazi hatalom, hogy előbb-utóbb föl fogják falni a polgári forradalmat. Azt hiszem, hogy a Károlyi nem mond le a hatalomról, előbb-utóbb a szocialisták ügyi lemondatták volna. Akkor azt ünt kiünt, hogy a szocialisták se voltak jól szervezve. Szervezve voltak a védekezésre; nem a támadásra, nem az uralkodásra. Nem tudták mit csinálni. Nem volt igazi programjuk. Nem vezette őket termékeny gondolat. A hatalom nyomban kiszikolt kezükből és odakérik a kommunizistákba. Azok is tevélygők voltak, de hoztak Orszországból mintát, melyben biztak és mely után vakon dolgoztak, mintha Magyarországon Orszországon volna. A szocialisták átánuk cammogtak, kedvelniül, félve, gyanakodva. Csakhamar oly zürzavar támadt, hogy senki se tudta, mit csináljon. Hétről-hétre azt jócskán a szocialisták, hogy a kommunista regime megbukik, de nem volt se erejük, se bátorságuk azt igazán megbuktatni. Végre nem tudtak más menekülést, mint a régi abszolútista kormányok, külháború által akarták fellángoltatni a régi szocialista elszántságot. De nem tudták hadsereget se teremteni és bizonyos, hogy a román bevonulás nélkül is hamar megbuktak volna.

A német polgárság valamivel jobban volt szervezve, mint a magyar és itt a szocialisták is hatalmasabbak, edzettebbek voltak, mint Magyarországon. De itt is a proletariátus a pozitív alkotás terén majdnem oly tehetetlennek bizonyult, mint nálunk. Némely német államban többségre tettek szert, mindezt a legerősebb pártnak bizonyultak, de elérni vagy keveset értek el. Németország a fél vagy egész szocialista regime alatt is a nagy kapitalizmus ország, úgy hogy egy Stinnes hatalmasabb, mint valamely német miniszterelnök. Berlinben van egy külön szocializáló bizottság, amely azonban még nem szocializált semmit. A német szocializmus elvesztette egyet. Van többségi szocialista párt, független szocialista pártja és tán háromféle kommunista párt. Egyik túl akarja kiabálni a másikat. Németországban ma a centrum párt a legáltalmasabb. Ez képviselője a legjobban szervezett polgári közösségnek, a katolicizmusnak. A szervezet többet ér, mint a számbeli fölény. A kancellár centrum párti, a porosz miniszterelnök is az. A centrum hatalmas polgári közösségre támaszkodhatik, a katolikus lakosságra. Azért a szocialisták rendkívül sokat értek el a munkásság védelmében, úgy hogy a nagy nemzetek körében a német szocialisták érték el legtöbbet. Hogy ennyit el tudtak érni, nem is annyira az ő érdemük, mint a polgárság hüpe, de ezt csak legközelebb fogom behízonítani. De ebből is kitűnik, hogy csak egy dolog mentheti meg ezt az elvénhett Európát, a becsületet, jó szervezkedés. Nem a szocializmus, még kevésbé a kommunizmus, de a katonaság sem. Egyes egyedül a polgárok szervezkedése.

APRÓSÁGOK AZ UJ PÁPÁRÓL

Lualdi "leleplezéseit."

A CORRIERE D'ITALIA legutolsó számában Lualdi bíboros, Palermo érseke érdekes intimizációkat közöl az új pápáról, akinek gyermekkorú barátság fűzi. Lualdi bíboros Milánóban született és iskolába együtt járt végig a mai XI. Piuszal. A szemináriumba is együtt jártak, sőt Lualdi segítkezett a mostani pápa első miséjén, 1879-ben, Rómában.

Az új pápa jellemének fővonása, mondja a palermói érsek, az őszinteség, a meditáció, a brevitas, a kegyesség, a morozólas, általában a kegyes élet, amely annyira elkülönítette őt másoktól.

Pap, aki igazán a hivatásának él.

Az új pápának nagy érzéke van a barátság iránt, szereti a barátságok, kultúrája is az, de a kötelesség nála mindig előbb jön számításba minden egyébben.

Orsiai levelezése volt mindig. A leveleit a titkárjai vagy sztorizorák, hogy bizonyos sorrendet megtartsanak. Szocietát alkalmaznak, amely alkalmazást teszi a pápát arra, hogy mindenkiel szemben egyformán járasson el, hogy mindenkinek a kérdéseire feleljen tudjon adni.

Általában adakozó kedvével szeret glanzizni adni.

Persze, Lualdi bíboros is a sport szeretőit emeli ki legjobban, mint világi karakternek legérdekesebb pontját.

A pápának, mint embernek a hegymászás a legnagyobb szenvedélye. Mint hegymászó természetesen nem reverendában mászkál, hanem a megszokott hegymászó kosztümében. Rövid nadrágban, bergsteiger cipőkben jár ilyenkor, csak nincs rajta kis zöld vadászkalpa, hanem a pápa vadröttjét viseli. Mint alpinista egyike azoknak, akik a legsebbe eredményeket értek el.

Ha nem lett volna bíboros és pápa, a nevét mint rekordtörő alpinistát is emlegették volna.

MI AZ IGAZSÁG?

Ast megtudja, ha az alábbiakat figyelmesen elolvassa és emlékezetében tartja

Az igazság az
hogy dollárjairól sokkal több koronát kap nálunk.

Az igazság az
hogy mi pénzért leggyorsabban és legpontosabban szállítjuk és az átutalt összeget hiánytalanul kifizetjük odaát, amit az átvévo sajtóközlemény aláír nyugtáival igazolunk.

Az igazság az
hogy megtakarított pénészt nálunk a legbiztosabb helyen helyezel el és betétje után pontosan megkapja a 4 százalékos kamatot.

Az igazság az
hogy hajógyereket a hajótársulat eredeti árain adunk el és a szükséges iratokat közjegyzői osztályunk a legteljeskörrellebbesben állítja ki.

Forduljon bizalommal hozzánk és csalódi nem fog.

AMERICAN UNION BANK

Főüzlet: Németh János 1577 SECOND AVENUE, New York City
Címek: 10 EAST 22nd STREET, New York City
Fiók: Corn. 53rd Street, New York City

Gandhi új módszere.

MAHATMA Gandhi azt mondja, hogy ő nem politikus. Gandhi — az indiai felkelés világhírű vezére. De, mikor Gandhi azt mondja, hogy nem politikus, igazságtalanságot követ el saját magával szemben. Gandhi az eddigi szereplésével az árulta el, hogy igenis, mély politikai belátása van és minden idegszálában politikus.

Gandhi állandóan azt hangoztatta, hogy a brit uralom ellen erőszakkal nem lehet harcolni, ha arra kerül a sor, az angolok sokkal erőszakosabbak tudnak lenni akárkinél. Ennek következtében — és mi ez, ha nem politikai intuitívus — állandóan a mérséklet szükségességét hangoztatta. Csak mérséklettel, megtartóztatással, de céltudatosan, alapos és soha nem lankadó munkával lehet az angolokkal szemben küzdeni — ezt hangoztatta. Gandhi az indiai független nacionalisták vezére igenis elsőrangú politikusként bizonyult eddig.

De mióta a mohamedán kalifáttal szorosabb összeköttetésbe lépett, Gandhi mintha sokat veszített volna a régi éleslátásából. Mióta ezt az irányt követi, nagyon sokat engedett a régi felfogásból. Az Ali fivérek, a kalifátus vezérei, a legnyilatkozatok közül valók. A két Ali fivért a háború alatt internálták. Ebben a pillanatban is börtönben ülnek. Ebben a két emberben benne van az Izlam vad, erőszakos harcú mód szere, amely egyszerűen tiltakozik minden békés uton való elintézés ellen. A két Ali azt akarja, hogy úgy a mohamedán, mint a buddhista hinduizmussal szembe kerüljenek, mint az ellenség ellen küldeni.

Igaz, Gandhi nem csatlakozott ehhez a mozgáshoz az "All India" kongresszuson, sőt, ellenben kijelentette, hogy az indiai hatóságokkal szembe való nyílt összejövetelnek egyáltalán semmi értelme se volna. A határozatokban megemlítették, hogy az indiai nép hangulatát egyáltalán nem alkalmas egy nyílt összejövetelre. Gandhi azonban ezen a kongresszuson nem egy könnyen akart engedni abból az álláspontból, vagy annak módosított felfogásából, amelyet a két Ali hirdett. A közakarát előzzel volt kénytelen meghajolni.

Gandhinak ismét vissza kell térnie az eredeti álláspontjához. Látnia kell, hogy az angol kormány akkor a legerősebb, mikor forradalmak letöréséről van szó. Az eredeti álláspontjával, a passzív rezisztenciával, a bojkottal sokkal messzebb tud menni a gyűlölt idegennek szemben, mint erőszakkal. Gandhi környezetében magában vannak, akik azt hangoztatták, hogy igenis, meg kell az adókat fizetni, vannak, akik ellenségei a piketirozásnak, kivéve a szesz italokat áruló boltok előtt.

Es ezeknek van igazuk. Mert ez a felfogás az, ami a nép lelkeiben gyökeredzik, az a felfogás, amely nem mondvaszínált, amely megvan, amivel számolni lehet és kell. A hindu épen olyan természetű, mint a kínai, pacifista és passzív. Nagyszerűen megfelel neki az a propaganda, amit Gandhi elkezdett s amelytől egy kis se most eltért. És ennek a propagandának az éle sokkal hathatósabb, mint az angolok gépfegyverei.

Itt két civilizáció megütözköséséről van szó. S ebben a nép lelkét figyelmen kívül hagyó képtelenség és a legrosszabb politika lenne. Az angolok ismerik a magukét.

"Tömeges polgári engedetlenség" — ahogy magát a Kongresszus kifejezte, semmi egyéb, mint katonai forradalom. Ettől kell Gandhinak leginkább tartózkodnia.

AKIKET MÁR NEM ISMERNEK

Egy kis próba.

UGYLA SZIK a bokoló ringnek, a színházak, az ületnek a nagyságát közli megismernek olyan sokat Amerikában, mint az ember gondol. Ugyilátszik a nagyságok, a kikről megszokott, hogy nagyságokként ünnepelek őket, a jövő generáció előtt, az iskolába járó fiatalok előtt mégsem akkor, mint amekkorának mi felnőttek látjuk őket.

Erre enged következtetni legálább is az a próba, amelyet az Institute of Public Service igazán alatt tartottak tegnap háromszázötven new yorki lakosgyűlés előtt. A próba arra vonatkozott, hogy ki a legnagyobb mértékű nemzeti nagyságok közül, kit ismernek legjobban és miért?

Kiderült, hogy a high school növendékek közül többen tudták, hogy kicsoda Lloyd George, Briand, de Valera és Wood tábornok, mint hogy melyik csapat nyerte meg a baseball világbajnokságot a múlt szezon végén és kik a nagy moztörök, akik az utóbbi időben a népszerűségben szerepeltek.

Holott épen azt szeretik ráfogni az amerikai ifjúságra, hogy semmi mással nem törődik, mint csak a baseball és a moztörök. Ennek a próbának az eredménye nagyon ellent mond ennek a feltételeknek.

A high schoolba járó lányok között tartott próba körülbelül ugyanígy végződött. Kiderült, hogy a lányok jobban tisztában vannak a Stan Fein fogalmával, mint assal, hogy kicsoda Ruth Roland, vagy Mlle Longlen.

De, ami aztán már szomorubb eredmény, sokan voltak, akik nem ismerték fel Henry Fordot az arcképéről, nem tudták megmondani, hogy Mellon kicsoda tárcát visel a kabinetben, nem ismerték fel Elihu Rootot, nem tudták megmondani, milyen állást tölt be Myron T. Herrick és így tovább.

Mlle Longlenre, a francia teniszahajónak névze tértek el leginkább a vélemények. Voltak, a kik azt hitték, hogy Kina követe volt a lefegyverzési konferencián és voltak, akik azt hitték, hogy egy francia, világhírű kémikus — összetévesztették Mme Curievel.

A legjobban ismert regény a gyermekek között a Robinson Crusoe, de végül utána a Main Street következett.

A lordok reformja.

NAGY-BRITANNIA lordok Házájából — így kívánja a törvényhozás egy nagy többsége — aktív politikai szervet, a törvényhozás egy valóban dolgozó házat kell csinálni. Ez lenne a Lordok Házának reformja, a mit maguk a lordok közül is sokan szeretnének. Szűnjék meg a régi dekoratív Felsőház és legyen helye munkás, dolgozó, a parlamentnek valóban kiegészítő részét képező politikai intézmény.

Az angol szigeteken lefolytatandó legközelebbi választásokat már ennek a kérdésnek az észize alatt fogják megtartani.

Természetesen vannak, akik a mozgalomban a történelmi jogok várának felrobbantását látják — de még ezek is a reform mellett vannak. Mert azt hiszik, hogy az új választás a munkáspártnak a képviselőházban óriási többséget fog szerezni. Hadd legyen tehát a törvényhozásnak egy olyan aktív háza, ahol sikeresen lehet az új és szeritűk radikális irányzattal szemben felvenni a küzdelmet.

A Lordok Háza ma valóban csak dekórum. A képviselőház mellett halott. Nem is veszik komolyan — figyelembe még egyáltalán nem. Bizonyos, hogy az angol nép sose fog beleegyezni abba, hogy a Lordok Házának hatalma legyen a képviselőház felett — mindaddig, míg oda csak a születés előjogán lehet bejutni. A lordok azért olyan nyájasok most és követelik, hogy minden kiváló ember legyen a Lordok Házának tagja. Ok maguk sietnek a reformmal.

1. Polgárok vannak, de van-e polgárság?

Ezzel a kérdéssel egyszerre a probléma középsébe termettünk. Polgártársaink vannak; de mi a polgárság? Megérdemli a polgárság összessége ezt a nevet? Van-e szervezve a polgárok tömege? Van-e egység benne? Összetartanak-e? Van-e közös világlátásuk, ér zémódjuk, cselekvő készségük? Mindezekre a kérdésekre nem merünk egyszerűen igennel felelni.

Mikor Budapestén a Károlyi-forradalom kitört, nem a polgárság csinálta ezt a forradalmat, de a munkásság sem. Matrózok és matróz ruhába öltözött katonák végig civeltek teherautókat, végig robtogtak Budapest utcáin, a levegőbe löktek, hogy lármát csaptak, nem igen bántottak senkit, de egész Budapestet rémséggel izzalomba hozták, katonatanácsot alkottak, minisztereket neveztek ki, államtitkárokat fölös számmal, de a nemzeti tanács volt a főhatalom, ez intézkedett, ez fogadtá a küldöttségeket, testületeket, melyek mind feleltek neki. Ki nevezte ki azt a tanácsot? Senki. Az maga magától lett. Hol volt a "polgárság"? Sehöl és mindenütt. Hol voltak a polgári testületek, amelyek régtől fogva szervezve voltak, ügyvédi kamara, kereskedelmi testületek, tanári karok, ipartestületek, állami tisztviselők, tisztí karok stb.? Hódoltak, feleltekük a Nemzeti Tanácsnak, aki belőlük magához tudott ragadni valamit a hatalomból, ragadott, a többiek pedig hazamentek és olvasták az újságot. Kivéve a Tisza István ellen elkövetett gáztettet, nem igen tudom, hogy öltek volna. Vértelen forradalom volt, nem ontott vért, de neki magának se volt vére. Anemikus volt első napjától fogva, s ebben a vér-

Pénzküldésnél — PONTOSSÁG

Betéteknél — BIZTONSÁG

KISS EMIL BANKHAZA

133 Second Ave. New York

A Pesti Kereskedelmi Bank kizárólagos képviselője

A Magyar Kir. Államvasutak Menettjegyirodájának kizárólagos képviselője

Szerkesztői üzenetek

Behse Lajosné Borsos Rózália címét kéri fivére Borsos Lajos, Bölcsek, Tolnain.

Horváth Ferenc (Öttevény, Győr megye) címét kéri Hellebrandt Pálné, Szallágyi Lajos, Csepel, Budapest.

Miller Ferenc Milwaukee, Wis. címét kéri Márkus István VIII. Vi. sz. Imre u. II. sz. II. H. 4. Budapest.

Smid Ferenc bucheros címét kéri nővére Smid Cecilia fia Sinkovics József Városligetgyár, Vavár, Vas.

OTTHON KÉSZÍTETT ITALAT

Zamatossá Izzolelessé Logjobbó

CSAKIS A BOB TESZT

Nem szesz ital Egy adag 3 gallonhoz ára \$1.00 Ot adag 15 gallonhoz ára \$4.00 Használati utasítás mellékelve. GLENWOOD PHARMACY Frank Mezős 332 Third Ave. és 5451 Second Ave Pittsburgh, Pa.

ISMÉT MEGJELENT!

Es már a szétküldését megkezdjük — az 1922-ik évi szövegértésért nagy képes és jelezőkönyv, amely magában foglalja

saját telepeinken termelt

és Európából hozott minden nemű paradicsom, konyhakerti és virágmagvakat, gyümölcs, dió, fa, díszbokrok, magas törzű, és bokor rózskákat, szobavirágokat és gazdasági szerszámokat.

Írjon az alábbi címre ön is egy példányért.

KÁLLAY BROS. CO.

PAINESVILLE, OHIO

A MICHIGANI DIÁKLEÁNYOK

Nem cigarettáznak.

VEGRE. Egy egyetem, ahol a leányok cigarettázása nem probléma. Szinte nem is hisz el az ember, ha a University of Michigan két előkelő tanárja a szavára nem erősitene meg ezt a fontos kijelentést.

A chicagói North Western egyetemen is a new yorki Columbián semmi sem nagyobb kérdés ebben a pillanatban, mint az, hogyan lehetne a leányokat arról az átkos és immorális szenvedélyről le szoktatni.

Nélünk újesmiről szó sincs, mondotta többek között Miss Greenwood, az egyik tanár, aki egyuttal felügyelő a leányokra a michigani egyetemen. A mi egyetemünkön a leányok cigarettázása nem probléma.

A dormitoriumokban 359 leány van elhelyezve. Soha, egyetlen egy esetben elő nem fordult, hogy egy leány ellen fegyelmi eljárás kellett volna indítani, a tulságos és engedetlen cigarettázás miatt. Még az se fordult elő, hogy valamelyik leányra rá kellett volna szólni, hogy ne cigarettázzék. A mi leányaink egyszerűen nem dohányoznak.

Lehet, vannak közöttük, akik talán néha-néha megpróbálják ezt az élvezetet, épen úgy, mint ahogy a férfiak közt vannak olyanok, akik néha-néha az alkukhoz érintik a boros poharat. De, épen ahogy ezekre a férfiakra ezért nem lehet ráfogni, hogy iszassanak, épen úgy ezekre a leányokra nem lehet ráfogni, hogy rabjait a cigarettáznak.

Az ilyen leányoknak a cigarettázása azonban magán uton történik, a privát lakásokon, vagy társaságban, de sose a tanulószobában, vagy a tanteremben, vagy az iskolai hálozószobában.

Tulajdonképpen nincs is szabályrendelete az iskolának az ellen, hogy a leányok ne cigarettázzanak. Huszonegy éven felül a fiúknak joguk

Szebb, nemesebb és hasznosabb

cselekedet el sem tudunk képzelni, mint hogy pénzbeli segítséget küldjünk az özaházban lévő szeretteinknek.

Pénzbeli segítséget, mert pénzt minden kaphat ott is. Ruha, élelmiszer, fűszerezés, gyógyszer, föld, minden, minden

Mi pedig azért vagyunk itten, hogy közvetítsünk minden pénzküldeményt. — Biztosan, pontosan és a lehető legelőcsöbben. Mindennemű megbízásnál forduljon bátran hozzánk:

RUTTKAY JENŐ BANKHAZA

106 AVENUE B NEW YORK, N. Y.

ISMÉT MEGJELENT!

Es már a szétküldését megkezdjük — az 1922-ik évi szövegértésért nagy képes és jelezőkönyv, amely magában foglalja

saját telepeinken termelt

és Európából hozott minden nemű paradicsom, konyhakerti és virágmagvakat, gyümölcs, dió, fa, díszbokrok, magas törzű, és bokor rózskákat, szobavirágokat és gazdasági szerszámokat.

Írjon az alábbi címre ön is egy példányért.

KÁLLAY BROS. CO.

PAINESVILLE, OHIO

MAGYAR KIR POSTA

HOGY BIZTOSAN ÉS GYORSAN

kapjon válaszát otthonról küldje a választás szűkebb postabélyegkeztelnek Magyarországra és egyszerűen kiméje meg őket a helyükön.

Egy 2.50 koronás bélyeg ára \$0.03
50 2.50 koronás bélyeg ára \$1.10
100 2.50 koronás bélyeg ára \$2.00

Készletben van még nagyobb mennyiségű Magyar Amerikai Bankhoz

S. DE VITA
2108 First Avenue, New York City
corner 108 St.

2.50 KORONA 2.

FELKÉ... A SZT... SZENB...

A bányászot csak... közös... MAKACS... A bányász... jelenlegi... INDIAN... A Un... nyász... nézete szer... fengető... veszedelm... get, mint... ugyanígy... tása esaki... kormányb... tó.

A most... szenbányász... biztosan... bizottság... ajánlja, h... szok a n... zés össze... hogy a sz... rendum sz... arra az es... sok tovább... konferenci... Visszont... hir szerit... mellett, a... berkonfer... össze. H... akarják a... a felhatal... ken jó áru... szerjők tar... A bányá... tói azt áll... guk rész... nek legm... elmentek a... nak a jel... folytatás... kor az egy... legnagyobb... sürgeti.

A jelenlé... cius 31-d... szakszerve... fog a tulaj... hogy kont... nek. Ameri... törénik, a... április else... ríthetetlen... Mindenes... szövetség... sától, amely... szenátor ált... latban nyíl... vaslat tud... hogy a mu... közötti ell... egy döntő... meg.

WASHINGTON... A szövetségi... Morgan vez... zóval azt, l... ken a rend... szik felelő... tések szeri... van.

AGYONLÓ... TÉSÉRE... LIMA, O... Richard S... felkészt... és Frienri... ában. Mij... több szor... több órája... s fivére a... hogy esend... bert. Amm... Priemring... de s fivéré... annak zsel... Erre eldob... házfegyver... tal lőtte az... ez istállóba... azt a rendő... csak meg a...

Igazi V... ha a s... DARVAS... 6520 H... az East 66... ki. Mérésk... Wade Pa... 10... magyar... MAG... 2105 H... Allami

TELJES EGÉSZÉBEN BONTAKOZIK KI AZ IDEI BÁLI SZEZON BUDAPESTEN

AZ AMERIKAI magyarság megható szeretettel tekint az óhaza felé és ezer meg ezer tanujelét adta annak, hogy mi szenvedéseink iránt megértéssel és őszinte részvétellel tekint. A multikortáj a Szabadság egyik cikkében szelid negrovás hűzött meg. Tulajdonképpen nem is rólunk, hanem a németekről volt szó. A hírkör felénk suhintotta a rozslalás ostarát és azt kifogásolta, hogy a komoly gyűlöletre az agyonújított országok már megszólalt a zene és mindenütt táncolnak.

Eppen ezért nehezen merék hozzáfogni az ideai báli szezon leírásához, pedig ebben is a fonszalócidi egyik igen bírtató megnyilatkozását kell látnom. Ninesem semmi értelme annak, hogy mindvégig érezzük letiporságunkat, hanem az mutatja meg igazi életrevalóságunkat, ha felkapjuk a fejünket és újra megpezdül az élet. Az élet megmozdulásának minden megnyilatkozása csak öröm lehet és éppen ezért azt hiszem, arról a jelenségről is tudósítói kötelességem lesz híven beszámolnom.

HOGYAN MULATNAK A FŐVÁROSBAN?

A SZABADSÁG budapesti levelezőjétől

szel kezdett tanácskozni és a tánctermekért komoly harcok indultak meg.

Az első bál, tradícióhoz híven, a jogászbál volt. Mindig ezen a bálon szoktak bemutatkozni az úrilányok. Halványrőzsaszín ruhában renetegesen jelentek meg a sima parketten. Olyan sokan vonultak fel, hogy ilyen gadag és előkelő hölgykorszorura még a legöregebb bálitudósító sem emlékezhet. Mindenki megállapította, hogy a szegény leányok bizony sokat koplaltak — legalább a táncban és a fiatalok sokkal könnyebben veszi az életet magától értetődően, mint a gondolkozó öregek.

Volt valami egészen új jelenség is. Megjelentek és jogaikat követelték a fiatal asszonyok. Nem tudtak belemegodni abba, hogy az ő életükben kitörüljék ez a hét svovány esztendő, nekik is joguk van egy kis pezsgő táncra és valami szép bál emlékre. A bál emléke valamikor egy-egy szép frakk volt, simára borított férfiakra, amely elűnik, köddé foszlik. Most a férj puolta ki öcska frakkját, a divatra sem adott valami sokat, bizony lakcipő helyett láttunk gyönyörűen kivikszelt sevré cipőt is, de a jó emberek valami nagy megértéssel és hihetetlen önfeláldozással ropták a táncot, mintha még mindig húsz évesek lennének, nem lenne mögöttük az orosz pokol, a Doberdó és nem lett volna cigányzene helyett muzsikájuk az ágyudörgés.

A fiatal férfiek megértették, hogy egy kissé vissza kell fordítani az időt, nem néhány órával, hanem néhány esztendővel. A házasságot már régen megkötötték, most pedig kis szerelmes szíreim férj nem jelent meg a bálokon, mint éppen az ideen. A jogászbál diklátta a divatot is. Már megemlítetttem, hogy majdnem valamennyi leány rőzsaszínben jelent meg, de akadt igen sok fehér ruha is, sőt ezüsttől sötét, az asszonyok kivétel nélkül, mintha összezsúrt volna, fekete estélyi ruhát huztak. Az a jelenség különben nem tisztára magyarországi, hanem egészen európai divat. A leányok ruhájának díszítése csillogó jett volt.

A frizura leginkább aleacsony görögfrizura és a hajban valóságos kivétel nélkül pánt. Igen sok szalagpánt helyett fémpanót viselt, sőt voltak olyanok is, akik nem a hajukat tartották össze, hanem a pántot lecsúszatták a homlokukra.

A jogászbált követte a me-

HOŁGYEK KEDVÉT ISMÉT NEM A SHIMMY FELÉ LEHÍDTETTE VOLNA.

A szezon legelegánsabb bálja a Széchenyi bál lesz, ahol nemcsak az ifjuság, hanem a magánvilág idősebb tagjai is és a diplomáciai tagok fognak megjelenni, a bőséssz báltól várnak még sokat, sőt a Lípótvárosi Klub és a Hajósbál is nagy sikerrenek ígérkezik, a nehezebb bálók ellátja a vendéglősök, sütők bálja, sőt, hogy az újságírók maszkbáljának sikere még egyszer teragogyjon, a Fészek Klub, a színészek és a festők társasága, szintén álarcos bállal fog résztvenni az ideai farsangon.

Körülbelül ennyit mondhatunk a bálokról és ne haragud-

Valamikor az álarcosbáloknak igen rossz híruk volt és hiába csináltak mindenféle ellenőrzést, a legvegyesebb publikum gyűlt össze. A riporterek megcsinálták a lehetetlent. Uri mulatságot rendeztek az álarcosbálból. A legjelesebb színészek és színésznők léptek fel, sőt ezen a bálon mutatkozott be a nagy jazz-band.

A jazz-band nehezen tudott összeveredni. Hiszen akadtak kisebb társulatok, sőt a cigányzenészek komoly harcra indítottak ellenük, de komoly nagybanda csak az újságíró bálon verődött össze. A nagydobokon Amerika színei díszeltek és volt mindenféle exotikus hangszer, amelyet itt láttunk először, a hegedure felszerelt fognográf, reneteg kürt és különféle esengőkészülék. Járta is a shimmy, amiről különben még külön fogok megemlékezni.

Természetesen a tradíció itt is ébredett, de ezuttal nem kértek belőle. A Vigadó termeibe beakart hahatolni a kétes publikum, de a rendezőség visszatartotta őket. A rosta fozrain néhányan még átbujtak. De ahogy frivolabb kísérletezések történtek, a rendezőség a rendelkezésükre álló és a riporterekkel jó barátságban lévő rendőrség azonnal eltávolította a duhajkodókat.

Amire a sorok Amerikába érnek, a protestáns bál már szintén leszajlott. Ezen fog megjelenni először a református kormányzó, aki eddig minden mulatságtól távol tartotta magát. Ezt nem lehet elmondani József főhercegről, akinek a családja a mult esztendő minden mulatságán ott volt. Augustza főhercegnő az ideen gyöngékedett, de egyes bálvezetősek már garanciákat kaptak arra, hogy Augustza leányával együtt újra báloljanak.

A modern táncok Pesten még ingadoztak. Budán azonban ukázal intették el a sorukat. A budai bálók legnagyobb részét a katolikus kör nagytérmeiben tartják, a katolikus kör pedig kimondotta, sőt írásbeli garanciát követelt minden bálrendezőstől, hogy a shimmyt nem engedik táncolni. Ezenkívül táncellenőrköt szervezett a kör tagjaiból, akik minden bálon megjelennek és ellenőrzik, hogy a számított shimmy nem próbál-e parancs ellenére visszatérni.

A shimmy teljesen meghalt volna, ha az álarcosbál sikere a modern táncok Pesten még ingadoztak. Budán azonban ukázal intették el a sorukat. A budai bálók legnagyobb részét a katolikus kör nagytérmeiben tartják, a katolikus kör pedig kimondotta, sőt írásbeli garanciát követelt minden bálrendezőstől, hogy a shimmyt nem engedik táncolni. Ezenkívül táncellenőrköt szervezett a kör tagjaiból, akik minden bálon megjelennek és ellenőrzik, hogy a számított shimmy nem próbál-e parancs ellenére visszatérni.

Minden, valószínűség szerint az ideai első bemutatkozás a technikus bálon fog megtörténni. A régi technikus bálókban még az öreg József főherceg is megjelent, miután a műegyetemet az ő nevével keresztelték el és éppen ezért ez a bál mindig a piros-fehér családi színeit viselte. Augustza főhercegnő a mult esztendőben ezen a bálon feltűntést keltő magyar szőrben jelent meg és minden dísz a piros-fehér öv volt.

Ha már itt tartunk, beszéljünk a politikáról is, mert ebből is kijutott bőven az ideai bálókban. A jogászbál, mi tagadás, Karlista-mulatság volt. Ez egyszer nem vált be a jogászok híres jelmondata, amivel különben megnyitották az ideai farsangot: "Nem ütök a jogászt agyon." Bizony ütötték a jogászok egymást derekasan, de azért senki se sántult meg bele.

Az volt a baj, hogy a bál vendénei között Windyobograsz Lajos herceg, gróf Károlyi József, Pallavicini György ögróf és még néhány kimondott Karlista szerepltek. A jogászoknak egy kisebb csoportja távol tartotta magát a mulatságtól, illetve az utcan rendezett egy kis tüntetést, egy-let-pofon csattant el, volt bűzbomba is, de a rendőrség rendet teremtett.

A vezetőség nagyon cáfolta, hogy a bálnak bármiféle politikai tendenciája lett volna, de az események mégis az ellen-széknek adtak igazat. A bálon valóban megjelent Andrássy, Apponyi és Rakovszky. Andrássy és Rakovszky ugrszólván egyenesen a börtönből mentek a bálterembe. Rakovszky és Andrássy az aranygyapjas rend del ékeskedett, amelyekről köz-tudomásu, hogy már Károlyi ex-klirálytól kapták, szóval ezzel is tüntettek a detronizáló tör-vénnyel szemben. Apponyi és Szent István nagykeresztjét viselte, szintén tüntetően kimutatva a legitímushoz való ragaszkodását, amelyet különben sohasem ténudott.

A bálon Rakovszky leányának, Borovincin feleségének, Andrássy nőrokonának, szóval

NORTH GERMAN LLOYD
duplacsuru gőzcsón
MAGYARORSZÁGBA
kabinban vagy 2. osztályban
NEW YORK — BRÉMA
BEVOLLITZ... március 1.
HANOVER... március 15.
YORK... március 29.
és azután rendszeresen minden második szerdán.
Külföldi kikötés. — A bálk estélyben kényelmes, zárt kabinok 2, 4, 6 személy részére. További felvilágosításért forduljon bármely helyi úgynökséghez vagy írjon a címre:
North German Lloyd
10 Paper Street, New York.

United American Lines Inc. **JOINT SERVICE WITH** **Hamburg American Line**

NEW YORK-HAMBURG DIRECT
Legrövidebb utirány Közép-Európa minden részéhez.
HAJÓK INDULNAK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.
36. Pierből, North River, 46. utcán, New York, Délelőn.
2. Hajók mindégylek 2, 4 és 6 ágyas kabinok vannak Nagy ebédlő termek, szalonok és az összes előny kinarólag a harmad osztályú utasok rendelkezésére állnak.
A "Hansa", "Bayer" és "Wuerttemberg" hajókon van néhány különösen kívánatos kabin is.
Két új 20,000 tonnás harmad-csavarú gőzös, a **RESOLUTE** és **RELANCE**, melyek 1. 2 és 3-ad osztályú utasokat szállítanak. Útjukbe neknek téve először 1922 május 2-án és azután minden kedden, vasárnapon és ünnepnapokon indulni.
Felvilágosításért forduljon bármely meghatalmazott úgynökséghez, vagy
UNITED AMERICAN LINES, INC.
39 BROADWAY, NEW YORK.

HIRDESSZEN A SZABADSÁGBAN.

Utazás Magyarországra!

Phillip Langer személyes vezetése alatt az „America” hajóval Indulás április hó 15-én Brémába

Ha ebben az esztendőben óhajt Magyarországra utazni, úgy utazzon olyan ember társaságában, aki Önnek hasznára lehet. Langer úr amerikai állampolgár, de Magyarországon született és a legutóbbi napokig a Svéd Kir. Konzulátus Magyar Osztályában volt alkalmazva. Egy időben Deputy Sheriffje volt New York városának és New York állam közjegyzője. Minden ügyes-bajos dolgában ő fog eljárni.

A S. S. America a legjobb oceánjáró hajó s akár első, második vagy harmadik osztályú fog utazni, a legpazarabb kényelemben és ellátásban lesz része.

FÉNYES HARMAD OSZTÁLY
A harmadik osztályú utasok 2, 4 és 6 ágyas kabinokban nyernek elhelyezést. Külön fülkék családok számára. Dohányzó, társalgó és olvasó teremek, valamint tágas séta-fedélzet állanak kizárólag a harmadosztályú utasok rendelkezésére.

Bőséges és kitűnő élemezésben lesz részük, úgy, hogy a pincérek kétszer is meg fogják kínálni. A United States Lines hajóin mindig elég élelem van. Részletes felvilágosításért küldje be a lenti szelvényt. Minden szükséges felvilágosítást megadunk az Ön nyelvén írott könyvecskékben, — hogy mi mindenre van szüksége az utazáshoz, — és mindent elmondunk a United States Lines hajóiról.

IRJON INGYEN KÖNYVECKÉRT
Küldje be az alanti szelvényt. — Utazzon Phillip Langerrel, a S. S. America hajón április hó 15-én. Jegyét egészen az utolsó állomásig megválthatja. — Határozza el magát idejében, ne mulassza el irni az ingyen könyvecskéért, melyben mindent meglát az utalvélre, behajózásra és a csomagokra vonatkozólag. — Szóbeli utasítást könnyen elfelejt, a könyvecskét mindig előveheti, ha tudni akar valamit. — Vesse emlékezetébe, nem kerül Önnek semmibe. — Küldje még ma el a szelvényt.

UNITED STATES LINES

45 BROADWAY Moore & McCormack, Inc. NEW YORK CITY
Roosevelt Steamship Co., Inc.
United American Lines, Inc.

SZELVÉNY

To U. S. SHIPPING BOARD
PASSENGER EXCURSION DEPT. 196 B. S.
45 BROADWAY, NEW YORK CITY

Küldjék meg díjmentesen könyvecskéjüket a Magyarországra való utazásról és az utra vonatkozó utasításokról.

Részt óhajtok venni az április 15-iki utazásban

Később óhajtok Magyarországra utazni

Neve: _____

St. No. vagy R. F. D. _____

City _____ State _____

Hányan utaznak _____ (felőttek) _____ (gyermeknek)

(csecsemők) _____

U. S. SHIPPING BOARD PASSENGER EXCURSION Dept. 196 B. S.
45 BROADWAY NEW YORK CITY

CYCO A legjobb keserűbor és üdítő Amerikában

A legnagyobb eddig felfedezett gyógyszer

Cy-Co gyenge, ideges, kifáradt férfiakat és nőket erősít, egészségessé és kitartókká tesz. 27 értékes, egészségadó gyökérből és virágból van összeállítva. Ez a természet saját módjára, visszaállítani az ember ifjúkori virágosságát, egészséget, erőt. Ha gyorsan akarja megszerezni, írjon egy üveg Cy-Co-ért még ma. Mindegy, hogy mi a baja, a Cy-Co által sokkal jobban fogja magát érezni és miután bevette néhány napig, érezni fogja egészségét és energiáját visszatérni.

Nincs jobb a Cy-Co-nál gyomor-bajok, emésztéshány, rosszízűség, lehellet, fehér nyelvi beakadás, fel-fújódás, gyomor és hasgörcs, hányinger és hányás, lusta máj, arci-ütések, szárazú, sápadt arc, rossz vérkeringés, gyenge szív működés, fáradt, megtört idegek, ambíció nélkülség, fejfájások, szédülések és hasonló betegségek esetében. Cy-Co for, visszahozza a szint sápadt arcába. Feltűzi ambícióját, munkaképes lesz ismét és élvezi az élet összes örömeit.

CY-CO-ÉRT JÓTÁLLUNK: A Cy-Co ára (fél pintos üveg) \$1.00, vagy 6 üveg \$5.00. Rendelje meg a Cy-Co-t még ma, vegyen be belőle fél üveggel és ha nincs teljesen megelégedve az eredménnyel, küldje vissza a megmaradtat és pénzt azonnal visszaküldjük. Ön semmi módon sem veszíthet. És ne feledje el, hogy nincs még egy oly Keserű Bor, vagy gyógyszer, mint Cy-Co. Küldje be megrendelést még ma! KÜLDJE A SZELVÉNYT MEG MA!

CY-CO MEDICINE CO., Dept. 60,
305 W. Washington St., Chicago.
GRABER - Műtészeti Utánpótlás
megyért küldjének, posta fizetésre
íróg Cy-Co-t.

NE TURJE A BETEGSÉG ÉRZETÉT!

Ha betegnek és kimerültnek érzi magát, nélkülözni mindent, amiről érdemes élni. Legyen erős! Legyen tevékeny! Érezze magát egészségeseznek! Vegyen egy doboz JUVITO TISZTA NÖVÉNY TEAT és megtudja, hogyan érez egy valódi férfi, vagy valódi asszony. A természet áldása ez a levelek, gyökerek és virágokból készült szer. Gyomor, ves és májbajok ellen, hűtséknél, általános rosszullét esetében, JUVITO ERŐT AD. Küldjön még ma 1 dollárt egy nagy doboz JUVITO TISZTA NÖVÉNY TEAERT, a család számára. (Ügyancsak tablettá alakban JUVITO TISZTA NÖVÉNY TABLETTAK, \$1 doboza.) THE BIELEK MANUFACTURING CO., 968 Liberty Avenue, Pittsburgh, Pa. GYÓGYSZERESZÉK és ÜGYNÖKÖK írjanak bővebb felvilágosításért.

A vezetősek nagyon cáfolta, hogy a bálnak bármiféle politikai tendenciája lett volna, de az események mégis az ellen-széknek adtak igazat. A bálon valóban megjelent Andrássy, Apponyi és Rakovszky. Andrássy és Rakovszky ugrszólván egyenesen a börtönből mentek a bálterembe. Rakovszky és Andrássy az aranygyapjas rend del ékeskedett, amelyekről köz-tudomásu, hogy már Károlyi ex-klirálytól kapták, szóval ezzel is tüntettek a detronizáló tör-vénnyel szemben. Apponyi és Szent István nagykeresztjét viselte, szintén tüntetően kimutatva a legitímushoz való ragaszkodását, amelyet különben sohasem ténudott.

A bálon Rakovszky leányának, Borovincin feleségének, Andrássy nőrokonának, szóval

M
MAC

Leta
tisza

Balogh Fer

BUDAPPE
nyomozá-
kötői atró
többé fny
az esetébe
nu forog fe
a bűncele
reségvágyb
A Magya
helyen arr
nyomozás
vétezők k
tasba:

Zb
volt csejt

Juh
Ifj.
Tó
orgov

a kiket az
hogy részt
gyilkosságo
nek Pánc
Sándor és
izzáki kere
november
Letartóztat
Balogh
vendék, m

Uja
viss

A szerbek

BUDAPPE
badkai jel
a nagyjele
puk értes
jeleit néh
közölt cik
tettük.

Tudvale
megállapít
lendőva h
tött a hat
gában és
va a dél
szünet utá
ját. Mul
alapján be
hogy Sza
várhatók
Ma Szabot
uton arról
szerbek k
tanya meg
lelték.

Szegedi
nya terü
még mind
van. Isme
hogy a vá
rénen a m
a külügym
intézett a
mielőbbi f
ott lakó é
magyar u
érdekeben
tette az
megszállá
pusztítják
lőket, a k
pedig bar
ják.

A magy
nyolva az
rosnak a
ügyi képp
terveníté
máynál
jogosuláv
tett a vál
sem adott
magyar k

Az Aiso
szerb G
belgrád
mítáre

M
minden
F
S
haszná
bedik.

Tessék
Rót
1637

